

Työtaisteluihin liittyvät työaikamenetykset kasvussa myös laittomia työtaisteluja järjestettiin entiseen malliin

EK:n jäsenyrityksissä toimeenpantiin 143 työtaistelua vuonna 2014. Työtaisteluihin osallistui lähes 64 000 työntekijää ja niissä menetettiin yli 35 000 työpäivää. Edelliseen vuoteen verrattuna työtaisteluihin osallistuneiden työntekijöiden määrä yli kolminkertaistui ja työaikamenetykset nousivat yli 40 prosenttia.

Ilmoitetuista työtaisteluista valtaosa - 109 - oli lakkoja. Laittomia näistä oli suurin osa eli 105.

Yleisin syy työtaisteluille liittyi yritysten tarpeisiin vähentää työvoimaa. Toiseksi yleisimpiä olivat tukilakot. Muita syitä olivat mm. työnjohdollinen menettely, työn järjestelyt tai muu henkilöstöpolitiikkaan liittyvä syy sekä palkkavaatimukset ja palkkaerimielisyydet.

Työaikamenetyksistä 42 prosenttia kohdistui teollisuusyrityksiin, 30 prosenttia rakennusallalle, 15 prosenttia kuljetuksen ja liikenteen aloille sekä 13 prosenttia palveluyrityksiin.

Eurooppalaisittain tarkasteltuna ja varsinkin muihin pohjoismaihin verrattuna Suomi on hyvin lakkoherkkä maa erityisesti laittomien lakkojen osalta. Muissa pohjoismaissa laittomia lakkoja esiintyy äärimmäisen harvoin. Esimerkiksi Ruotsissa on ollut viimeisten viiden vuoden aikana vain yksi laitton lakko.

Esimerkkejä vuodelle 2014 osuneista työtaisteluista, jotka kuvaavat hyvin nykyisen, vuoden 1946 työehtosopimuslakiin perustuvan, työrauhajärjestelmämme ongelmia.

Keväällä 2014 Uudenkaupungin soijatehtaalla järjestettiin Elintarviketyöläisten liiton ja sen paikallisen ammattiosaston toimesta joukko laittomia työtaisteluita, joissa laittomuuksia jatkettiin työtuomioistuimen tuomioista huolimatta. Työtuomioistuin tuomitsi ammattiliiton ja ammattiosaston maksamaan yhteensä 5 kertaa hyvityssakkoja samasta työtaistelusta. Lakkoilu oli osoitus siitä, että laittomista lakoista tuomittavat hyvityssakot ovat suhteettoman pienet aiheutuneisiin vahinkoihin nähden, eikä sakoilla ole minkäänlaista laittomia lakkoja ennalta ehkäisevää vaikutusta. Lakkoilu oli osasy syy yhtiön konkurssiin hakeutumiseen.

Myös kynnys tukilakkoihin on matala. Työrauhajärjestelmämme mahdollistaa suhteettomien tukilakkojen käyttämisen ja merkittävien vahinkojen aiheuttamisen kiistojen ulkopuolisille yrityksille. Kesäkuun 2014 alussa toteutettiin ahtaajien päivän tukityötaistelu, jolla AKT pysäytti kaikki Suomen satamat tukeakseen oman ammattiosastonsa venäläiseen alukseen kohdistamia saartotoimia Torniossa. Vahingot päivän Suomen satamien pysäytyksellä nousivat logistiikkaketjun eri yrityksissä yhteensä miljooniin euroihin.

Työtuomioistuin antoi ratkaisun vuonna 2014 yhteensä 189 jutussa. Näistä työtaisteluita koskevia tuomioita oli 74. Tuomioista käy ilmi, että ammattiosastot ja ammattiliitot tuomittiin maksamaan hyvityssakkoa laittomista työtaisteluista yhteensä 443.100 euroa. Työtuomioistuimessa laittomaksi tuomittujen työtaisteluiden vahingot yritykset arvioivat yhteensä n. 11 miljoonan euron suuruiseksi.